

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

LETNI PROGRAM DELA

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2020

pripravila: ekipa NR Škocjanski zatok (Borut Mozetič, Bojana Lipej, Bia Rakar, Aleš Marsič, Daša Stavber, Kim Ferjančič, Josip Otopal in Nataša Šalaja Razinger)

Škocjanski zatok, junij 2020

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2020	4
3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA.....	8
4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI	10
5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI.....	38
5.1. PROJEKTI V TEKU	38
5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	38
6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	39
7 KADROVSKI NAČRT	42

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: info@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje približno 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2020 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksov št. 1 in 2 k tej pogodbi.
- Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v 2019, kjer je na podlagi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2019 določeno, da bo upravljavec NRŠZ izvajal ukrepe za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam (v nadaljevanju tudi: podnebni ukrepi), katerih izvedba je na podlagi aneksa št. 3 k pogodbi št. 2550-19-330006 podaljšana v leto 2020.

2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2020

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

Izvedbeni cilji upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2020 so opredeljeni na podlagi Načrta upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, pri čemer so glavne prioritete označene s P1. V sklopu varstvenih ciljev 1–4 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno z načrtom upravljanja, ki temelji tudi na vzdrževanju ugodnih razmer za Natura 2000 vrste in habitatne tipe, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti.

1. Varstveni cilji:

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata:

- za gnezdeče populacije čapljice (10–15 parov), rakarja (40–50 parov), srpične trstnice (10–15 parov), svilnice (20–25 parov), mokoža (5–10 parov), malega ponirka (20–30 parov), liske (15–25 parov), zelenonoge tukalice (10–20 parov) in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami kot tudi za prehranjevanje gnezdeče populacije polojnika (nad 150 parov);
- za seleče se vrste, kot so čopasta čaplja (5–10 osebkov), rjava čaplja (5–10 osebkov), kostanjevka (10–30 osebkov), plevica (5–10 osebkov), togotnik (100–200 osebkov), močvirski martinec (100–200 osebkov), priba (100–200 osebkov) in črnorepi kljunač (10–20 osebkov) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za stalno prisotne vrste, kot so mala bela čaplja (100–200 osebkov), velika bela čaplja (30–50 osebkov), veliki škurh (10–20 osebkov), pritlikavi kormoran (5–20 osebkov) in kravja čaplja (5–10 osebkov) kot njihov celoletni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot so žvižgavka (50–100 osebkov), raca žličarica (70–120 osebkov), kreheljc (300–500 osebkov) in bobnarica (1–3 osebki) kot prezimovališče;
- za vzpostavitev mokrotnih oligotrofnih travnikov na površini vsaj 2 hektarjev;
- za obstoječo populacijo ozkega vrtenca (s pašo, košnjo in upravljanjem vodnega režima) in
- za kačje pastirje in dvoživke kot njihove obstoječe in potencialne habitate (z ročnim in strojnim čiščenjem vegetacije na brežinah jarkov in mlak ob krožni učni poti ter struge Are).

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, v načrtu so aktivnosti za povečanje poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata, razvoj mokrotnih oligotrofnih travnikov in novih habitatov za kačje pastirje in dvoživke, za katere pa kazalniki še ne bodo doseženi, saj gre večinoma za večletne aktivnosti, katerih rezultate je pričakovati kasneje.

Dejavniki ogrožanja narave: najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so hrup z bližnjih prometnic, svetlobno onesnaženje, vnos in razmnoževanje tujerodnih vrst želv ter nedorečena količina vode, ki priteka po Ari (predvsem v času razbremenjevanja visokovodnih konic), kakor tudi zagotavljanje biološkega minimuma pretoka vode Are ter poplavna ogroženost bonifike v primeru ujma.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: zamenjava praga na Ari z avtomatskim zaporničnim sistemom, upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in popravilo objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje dovodnih jarkov in ureditev servisnih prehodov, usmerjena paša, košnja in mulčanje vegetacije z dosajevanjem grmovnic ter dosejevanje mokrotnih travnikov, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje tujerodnih vrst, domačih / hišnih živali, vzdrževanje kmetijske mehanizacije. V NR Škocjanski zatok smo z ukrepi na področju preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst

(ITV) v okviru Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe pričeli v drugi polovici leta 2019. V letu 2020 načrtujemo nadaljevanje izvedbe ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst na celotnem območju naravnega rezervata, ki so na podlagi rezultatov iz 2019 ocenjeni kot najbolj nujni. Konec leta smo v sodelovanju z izvajalcem javne službe upravljanja voda začeli s pripravo končnih projektov za izvedbo (PZI) za rekonstrukcijo dotrajanega praga na izlivnem delu Are. Izvedba nadvišanja nasipa vzdolž desnega brega Are z vtiskanjem zagatnic se zaradi pomanjkanja sredstev prestavi v kasnejše obdobje.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni:

- za gnezdeče populacije navadne čigre (nad 50 parov), polojnika (nad 15 parov), rdečenogega martinca (do 10 parov), malega deževnika (do 10 parov), male čigre (nad 5 parov) in rumene pastirice (do 10 parov) na obstoječih površinah ter za povečanje populacij in rednosti gnezdenja beločelega deževnika;
- za seleče se vrste, kot so togotnik, črnorepi kljunač, močvirski martinec in pribra ter kot habitat stalno prisotnih vrst, kot sta mala bela čaplja, velika bela čaplja, liska in veliki škurh (v populacijah, ocenjenih v okviru cilja 1) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije prezimujočih ptic, kot so liska (500–700 osebkov), race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem;
- za solinarko (*Aphanius fasciatus*) in kavkaškega glavačka (*Knipowitschia caucasica*) kot primeren habitat;
- za povečanje habitatnega tipa 1410 Sredozemska slana travišča na 0,5 hektarja ter za ohranjanje in z naravno sukcesijo skladen razvoj drugih habitatnih tipov Natura 2000.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, z izjemo beločelega deževnika, ki na območju naravnega rezervata, kljub relativno velikem in zanj primernem habitatu v laguni ne gnezdi več, kar povezujemo z izoliranostjo habitata v Škocjanskem zatoku, saj v neposredni okolici ni primernih gnezdišč, območje pa je najverjetneje premajhno, da bi dolgoročno ohranjalo lokalno populacijo. V zadnjih letih pri vseh ciljnih vrstah brakičnega dela naravnega rezervata beležimo pozitivne trende naraščanja gnezdečih parov. Kot redna gnezdilka rezervata pa je v zadnjih letih potrjena tudi mala čigra, katere gnezdeča populacija je v strmem porastu.

Dejavniki ogrožanja narave: preplavitev gnezd v primeru ujma ali sovpadanja močnih padavin z živimi plimami ter krčenje mokrišča zaradi vplivov podnebnih sprememb, med grožnjami iz okolice pa velja izpostaviti onesnaževanje voda iz naslova dejavnosti v okoliških urbanih conah, svetlobno onesnaženje, in potencialne grožnje zaradi bližine pristanišča.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: nadgradnja zapornice na morskem kanalu in upravljanje nivoja vode, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj, vzdrževanje grmovne vegetacije in dosajevanje pomembnih vrst slanuš ter ureditev območja mestnega vstopnega objekta in učne poti pod ankaransko vpadnico. Zaradi ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam brakičnega dela naravnega rezervata prinašajo podnebne spremembe, v letu 2020 načrtujemo nadvišanje zapornice na morskem kanalu, ki smo jo vključili v predlog financiranja iz sredstev Sklada za podnebne spremembe. Med nujne ukrepe uvrščamo tudi zaključek ureditve območja mestne vstopne točke na območje naravnega rezervata pod ankaransko vpadnico ter začetek izvajanja ukrepov za vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika na obravnavanem območju.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca:

- za gnezdeče populacije čapljice (1–2 para), liske (5–10 parov), zelenonoge tukalice (5–10 parov), mokoža (do 3 pari), rakarja (5–10 parov), srpične trstnice (5–10 parov) in svilnice (5–10 parov);
- za ohranjanje in povečanje obstoječe populacije močvirske sklednice.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, kar pa ne velja za populacijo močvirske sklednice zaradi verjetnega negativnega vpliva na tem območju razširjene tujerodne vrste popisane sklednice.

Dejavniki ogrožanja narave: med grožnjami na samem območju je z varstvenim režimom prepovedano vrtničarstvo ter s tem povezano naseljevanje mačk, ki lahko plenijo tudi varovane vrste. Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti onesnaževanje voda zaradi neurejene fekalne kanalizacije na Škocjanskem hribu, svetlobno onesnaženje in hrup in naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali ter negativni vplivi s strani tujerodnih vrst rastlin in živali.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: izlov tujerodnih vrst želv, upravljanje nivoja vode, preprečevanje motenj ter negativnih vplivov iz okolice, odstranitev tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali, opustitev vrtničarske dejavnosti ter odstranitev vse vrtničarske infrastrukture. Za doseganje tega cilja je nujno nadaljevati z zmanjševanjem števila tujerodnih vrst želv z izlovom ter iskanjem gnezd in odstranjevanjem jajc popisanih sklednic (glej Cilj 1). Poglavitni cilj v letu 2020 je odstraniti vsaj 300 osebkov popisanih sklednic ter določiti vsa njihova potencialna območja gnezdenja v naravnem rezervatu in na ta način še učinkoviteje zmanjšati populacijo popisane sklednice.

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja pri stavbi Telekomoma:

- za uspešno gnezdenje čapljice (1 par), mokoža (1–2 para) in srpične trstnice (1–3 pari) ter
- za nemoteno prenočevanje kmečkih lastovk med jesensko selitvijo.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, bistvenega povečanja gnezdečih parov ciljnih vrst zaradi majhne površine območja v bodoče ne pričakujemo.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: odkup zemljišča v lasti Telekomoma na območju sladkovodnega močvirja.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in tujerodnih vrst v sladkovodnem delu, spremljanje kakovosti in nivojev vode, upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ in priprava poročil o stanju NRŠZ; v primeru razpoložljivih sredstev bo izveden monitoring herpetofavne, močvirske sklednice, ozkega vrtenca, netopirjev in metuljev.

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti, sodelovanje z Direkcijo RS za vode, ARSO, Mestno občino Koper in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke, preprečevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja ter ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov s strani drugih pooblaščenih izvajalcev; nadzor nad vsemi vzdrževalnimi deli in sanacijskimi deli v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici in redno izobraževanje nadzornikov.

2. Drugi cilji upravljanja:

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti so tiste, ki so namenjene delovanju za javnost odprtega naravnega rezervata: priprava programov za obiskovalce in izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa, evalvacija programov ter njihova redna nadgradnja oz. posodabljanje; razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje; razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije kot tudi virtualne, multimedijske in filmske interpretacije (mobilna aplikacija, filmi, spletna kamera); priprava ponudbe izdelkov in storitev; sprejem, usmerjanje ter osnovne storitve za obiskovalce; predstavitve NRŠZ izven območja (predstavitve na dogodkih v organizaciji drugih institucij, sejmi, oglaševanje), in usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce. Določene aktivnosti bodo v izbranem obsegu izvedene v okviru projekta IMPRECO, npr. nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: odprava pomanjkljivosti in napak na objektih po unovčitvi bančne garancije izvajalcu del v 2017, pomoč ministrstvu pri pripravi razpisov, zbiranju ponudb in izboru izvajalcev za izvedbo odprave nepravilnosti, pomanjkljivosti in skritih napak na novozgrajenih objektih v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (gradbeno obrtniška dela ter začetek sanacije osrednje opazovalnice), nadgradnja parkirišča s sistemom za boljši nadzor in umirjanje prometa; upravljanje in redno vzdrževanje objektov ter dopolnitve krajinske ureditve in dokončanje ureditev v in ob objektih.

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, AdriaWet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave; sodelovanje z MOP, organi v sestavi in ZRSVN ter druge naloge skladne z zakonodajo; komunikacijske aktivnosti, kot so delo z mediji in dogodki; vzdrževanje in nadgradnja spletne in Facebook strani ter Instagram, skupne PR naloge in aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji in zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ.

3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA

Glavne prioritete programa dela so bile uresničene. V okviru cilja 1 je upravljanje temeljilo na vzdrževanju ustreznih vodnih režimov in usmerjeni paši, podprtimi z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje kmetijske mehanizacije, odstranjevanje tujerodnih rastlin in tujerodnih vrst želv, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, odstranjevanje zarasti in zasaditev drevesnih in grmovnih vrst na desnem bregu Are ter dosejevanje oligotrofnih mokrotnih travnikov. V okviru cilja 2 smo skrbeli za ustrezen nivo vode v laguni, predvsem med gnezditno sezono ter začeli z izvedbo urejanja vstopnih točk, učne poti ter čiščenjem vegetacije in odstranitvijo tujerodnih vrst rastlini ter planiranjem zemljine na območju med učno potjo in ankaransko cesto.

V okviru načrtovanih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivne vrste popisane sklednice v NRŠZ smo v letu 2019 izvedli tako preventivne ukrepe kot ukrepe za obvladovanje te vrste v zatoku. Od konca junija do novembra 2019 smo z metodo lova z vodno pastjo ujeli 177 osebkov popisanih sklednic, in sicer 175 rdečevratk in 2 rumenovratki. V okviru ciljev 1 in 3 smo pripravili dopolnitve ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (ITV) za financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe. Predlagani ukrepi hitre odstranitve in obvladovanja ITV se nanašajo predvsem na odstranitev tujerodnih popisanih sklednic in odstranitvi invazivnih tujerodnih vrst rastlin. V okviru cilja 2 smo začeli s pripravo projektne dokumentacije za nadvišanje zaporničnega sistema na morskem kanalu ter izvedli prve ukrepe povezane z ureditvijo vstopnih točk, učne poti in površin NR Škocjanski zatok na območju pod ankaransko cesto.

V okviru cilja 4 so bile aktivnosti usmerjene v dokončanje ureditve meje na podlagi parcelacije parcele (nova št. 3884/18, katastrska občina 2604 BERTOKI) v lasti Telekom Slovenije d.d. zaradi postopkovne napake GURS. V okviru cilja 5 sta potekala redni monitoring ptic, monitoring metuljev in kartiranje HT sladkovodnega in brakičnega dela rezervata ter kartiranje tujerodnih rastlinskih vrst sladkovodnega dela naravnega rezervata, ostali predvideni monitoringi pa zaradi pomanjkanja sredstev niso stekli. Nadaljevali smo tudi z aktivnostmi pri upravljanju podatkovne zbirke NRŠZ. V okviru cilja 6 smo delali na najbolj perečih temah, vzpostavili redno sodelovanje z Mestno občino Koper na področju vplivov na naravni rezervat (postavitev varovalnega nasipa in PHO vzdolž bertoške vpadnice in ureditev območja mestne vstopne točke ob ankaranski vpadnici). Nadaljevali smo z aktivnostmi za sprejetje in formalizacijo Poslovnika o obveščanju v primeru onesnaženj ter dokončno formalizirali Načrt ukrepanja ob pojavu zaoljenih prostoživečih živali z vključitvijo v Državni načrt zaščite in reševanja ob nesreči na morju. Poleg tega smo redno preverjali stanje čiščenja plavajoče morske baraže na morskem kanalu v Luki Koper.

Naravovarstveni nadzor v okviru cilja 7 je redno potekal, zaenkrat brez izrekanja glob. Udeležili smo se rednih izobraževanj ter sodelovali pri postavitvi informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga financira MOP.

V okviru cilja 8 smo nadaljevali z izvajanjem različnih programov obiskovanja NRŠZ, jih stalno dopolnjevali v skladu s potrebami in željami obiskovalcev, skrbeli za sprejem, usmerjanje in pestro ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. To so dejavnosti, s katerimi hkrati ustvarjamo tudi lastne prihodke rezervata, še kako pomembne za financiranje upravljanja NR Škocjanski zatok. Za kvalitetnejšo pripravo programov za obiskovalce smo se v letu 2019 intenzivneje povezali s Fakulteto za turistične študije Portorož – Turistica ter Pedagoško fakulteto Koper (Univerza na Primorskem) in sodelovanje nameravamo v letu 2020 še poglobiti. Pri obiskovalcih ostajajo zelo priljubljeni programi s konji, od jahanja, delavnic in z jahanjem kombiniranih vodenih ogledov po rezervatu. Po odpravi napak strojnih in elektro instalacij v centru za obiskovalce smo lahko povečali oddajo v najem dvorane za dogodke (strokovna srečanja, delavnice, projektni sestanki, konference in različna izobraževanja).

V okviru cilja 9 ostajajo velik problem reklamacije na objektih. Zaradi dolgotrajnega sodnega postopka načrtovane odprave pomanjkljivosti, povezanih z gradbeno obrtniškimi deli, nismo izvedli. V letu 2019 je izbrani izvajalec opravil sanacijo strojnih inštalacij v centru za obiskovalce. V sodelovanju z MOP in Državnim pravobranilstvom RS smo nadaljevali z aktivnostmi za odpravo napak in nepravilnosti na novozgrajenih objektih, povezanih s postopkom unovčitve bančne garancije in sodnim postopkom, ki je v teku. Pripravili smo tudi predlog dopolnitve ukrepov financiranih iz Sklada za podnebne spremembe povezanih z nadzorom in umirjanjem prometa v zavarovanem območju.

V okviru cilja 10 smo izvedli naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, financiranje in organizacijo dela ter obveščanje javnosti.

Ena izmed pomembnih nalog v letu 2019 je bila priprava Poročila o izvajanju javne službe – upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok v obdobju od leta 2009 do 2018, kar je bila tudi osnova za podaljšanje koncesijske pogodbe za upravljanje NR Škocjanski zatok do leta 2029. V sklopu tega je bila septembra 2019 izdana tudi tematska številka revije Svet ptic o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok.

Na prihodkovni strani finančnega načrta programa dela NRŠZ za leto 2019 so bila do konca leta v celoti porabljena sredstva na proračunski postavki 153238, sredstva SKZGS pa do 31.1.2020. Iz lokalnih virov smo pridobili 25.000€ za za ureditev vstopnih točk, učne poti in površin NRŠZ pod ankaransko vpadnico s strani Luke Koper d.d. (od tega se 9.693,46€ prenese v leto 2020 za dokončanje del) ter 800 € s strani MOK. Z lastnimi prihodki smo se do konca leta približali načrtovanemu znesku in na ta način pokrili vse nastale stroške pri upravljavcu. Dodatni vložek v NRŠZ predstavljajo tudi sredstva Sklada za podnebne spremembe za delno izvedene načrtovane ukrepe za ohranjanje biotske raznovrstnosti za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst na podlagi pogodbe z MOP ter sredstva ESRR, s katerimi smo v okviru projekta IMPRECO uresničevali ukrepe s področja ohranjanja ekosistemov in ekosistemskih storitev v NRŠZ ter v okviru projekta LIKE nabavili multimedijско napravo za prikaz izobraževalnih vsebin.

4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI

Cilj1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Kombinirano upravljanje sladkovodnega dela naravnega rezervata temelji na upravljanju vodnih režimov, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je tudi v letu 2020 ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje dosedanjih ureditev in kmetijske mehanizacije. Poseben poudarek v letih 2019-20 namenjamo odstranjevanju tujerodnih vrst rastlin in živali.

V letu 2019 je bila izvedena obsežna zasaditev drevesnih in grmovnih vrst ter čiščenje zarasti in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst ob strugi in izlivnem delu Are. Poleg tega smo dosadili nova in obrezovali obstoječa avtohtona grmovja in drevesa ob učni poti ter nadaljevali z odstranjevanjem zarasti in tujerodnih rastlinskih vrst na območju med novo in staro strugo Are. Ob mlakah v neposredni bližini centra za obiskovalce smo opravili čiščenje zarasti in nadaljevali z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst. Odstranjevali smo predvsem amorfo (*Amorpha fruticosa*) in robinijo (*Robinia pseudoacacia*), ki imata najvišjo stopnjo invazivnosti.

Z izvajanjem ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti na področju obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst smo začeli v drugi polovici leta 2019. V letu 2020 načrtujemo nadaljevanje izvedbe teh ukrepov. Na podlagi rezultatov ukrepov v letu 2019 smo pripravili predlog dopolnitve ukrepov, ki jih želimo v letu 2020 izvesti v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok. Predlog, ki smo ga pripravili v letu 2018, je bil delno finančno podcenjen, po drugi strani pa smo s samo izvedbo ukrepov v letu 2019 prišli do boljšega poznavanja problematike in potrebnih ukrepov za naprej.

Pri odstranjevanju zarasti ter nadzemnih in podzemnih delov tujerodnih rastlinskih vrst smo se v letu 2019 soočali z velikimi količinami odžaganih dreves in grmov ter odstranjene zarasti. Zato bo za nadaljevanje dela potreben najem manjšega bagra za odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst znotraj sladkovodnega dela rezervata ter na območju pod bertoško cesto. Zaradi velikih količin požaganega lesa je v letu 2020 nujen nakup priključka za drobljenje lesa, ki se ga lahko po potrebi premakne na območje posega, od koder se zdrobljeno biomaso s traktorsko prikolico odpelje na mesto kompostiranja.

V letu 2019 strojnega čiščenja podzemnih delov tujerodnih rastlin zaradi nevarnosti, da bi ob izkopu podzemnih delov tujerodnih rastlin poškodovali zastiralne nasipe, ni bilo mogoče izvajati na območjih ob krožni učni poti ter na nekaterih površinah, ki so nedostopne za strojno mehanizacijo. Na teh predelih je v letu 2020 potreben ukrep odstranjevanja tujerodnih rastlinskih vrst in zarasti s pomočjo komunalnega mulčarja ter priključka za rezanje in obrezovanje dreves in grmov, ki omogoča poseg tudi na težko dostopnih brežinah na drugi strani kanalov, ki potekajo ob učni poti. Olajšano pa bo tudi bodoče upravljanje rezervata (čiščenje jarkov, mlak, obrezovanje dreves ob učni poti...) in omejevanje razraščanja tujerodnih invazivnih rastlin. Ker gre v tem primeru za opremo, ki je za upravljanje NRŠZ potrebna v daljšem časovnem obdobju, smo v program vključili nakup primernih traktorskih priključkov namesto najema storitve.

Redna pozna košnja na območju sladkovodnega močvirja poteka po končani gnezditvi ptic. Po končani košnji se zaradi ohranjanja in oblikovanja primernih habitatov odstrani biomaso ter organski material deponira na prostoru za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala. Hkrati poteka tudi odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov in mulčanje vegetacije na težko dostopnih predelih in vzdrževanje ograde z električnim pastirjem. Za razvoj oligotrofnih mokrotnih travnikov izbrane površine izvzemamo iz paše in jih dosejemo z gradniki tovrstnih habitatnih tipov. V letu 2020 načrtujemo tudi strojno čiščenje

dela obrobne jarka, delno strojno čiščenje jarkov 2 in 6, ureditev prehodov za traktor na jarkih 11 in 12 ter nujno popravilo dovodne zapornice sladkovodnega dela naravnega rezervata.

Upravljanje vodnih režimov poteka tako, da so po sezonah doseženi nivoji vode, primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic, ki hkrati podpirajo tudi prisotne ali razvijajoče se habitatne tipe in druge varovane vrste, npr. ozkega vrtenca. Nivoji vode na območju sladkovodnega dela naravnega rezervata se zagotavljajo z dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez območje GORC Sermin II. Vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima (zapornic, sifonov ...) in čiščenje jarkov v sladkovodnem delu rezervata potekata v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (v nadaljevanju: POV; Inženiring za vode, 2007).

V drugi polovici leta 2019 smo v okviru podnebnih ukrepov začeli tudi z izvedbo aktivnosti, povezanih z zagotavljanjem poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata, ki obsegajo 2. fazo sanacije in nadvišanja nasipa vzdolž desnega brega Are z vtiskanjem zagatnic in zamenjavo dotrajanega praga na izlivnem delu Are z avtomatskim zaporničnim sistemom. Vtiskanje zagatnic se zaradi pomanjkanja sredstev predvidoma izvede v 2021. Projektna dokumentacija za investicijsko vzdrževanje v javno korist na vodni infrastrukturi - Ara razbremenilnik Rižane, sanacija nasipa in rekonstrukcija praga (VGP Drava, oktober 2016) je novelirana. V pripravi jetripartitna pogodba ureditve medsebojnih razmerij zaradi sofinanciranja ukrepov za Škocjanski zatok. S predstavniki Direkcije RS za okolje in predstavniki izvajalca javne službe na območju jadranskih rek z morjem, podjetjem Drava, vodnogospodarsko podjetje Ptuj d.o.o. smo v novembru 2019 pripravili tudi terminski načrt izvedbe načrtovanih ukrepov v letu 2020.

Sanacijo in nadgradnjo praga na Ari z avtomatskimi večfunkcionalnimi zapornicami v skladu s projektno dokumentacijo načrtujemo jeseni 2020. Novi zapornični sistem bo poleg povečanja poplavne varnosti omogočil tudi zagotavljanje stalne gladine vode v Ari in s tem napajanje sladkovodnega dela rezervata ter preprečeval vdor slane vode v gornji tok Are. V okviru izvedbe je predvidena tudi postavitve ribje steze, ki bo omogočala prehod vodnih organizmov skozi zapornično polje.

Upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju močvirja, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake, bo tudi v letu 2020 temeljilo na vzdrževanju obstoječih mlak, zasaditvi novega in obrezovanju obstoječega avtohtonega grmovja in dreves ter odstranjevanju tujerodnih vrst. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje upravljanje vegetacije zajema tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov in mlak za povečanje osončenosti vodnih površin ter zagotavljanje raznoliškega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz.

Pri izvedbi aktivnosti je treba upoštevati usmeritve za ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje negativnih vplivov iz okolice Are kot tudi varstvene in razvojne usmeritve za področje kmetijstva v naravnem rezervatu, navedene v načrtu upravljanja.

Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem programu dela je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15). Zato si v preglednicah 1-10 številčne oznake ne sledijo zvezno pri nalogah in aktivnostih, ki se v letu 2020 ne izvajajo in so zaradi tega iz programa dela izpuščene.

Preglednica 1: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 1

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
1.1. Upravljanje nivoja vode				

1.1.1. Spomladanski nivo	- €	PP 153238	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70 m (april - julij)
1.1.2. Poletni nivo	- €	PP 153238	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)
1.1.3. Jesensko-zimski nivo	- €	PP 153238	-	maksimalna globina vode na koti - 0,40 m (oktober - marec)
1.1.4. Polnjenje/ praznjenje sladkovodnega dela	- €	PP 153238	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.1. Čiščenje dovodnih jarkov	- €	PP / projektno/ lastna dejavnost	podizvajalec	čiščenje obrobne jarka 2a v dolžini 210 m, čiščenje jarka 2 v dolžini 150 m ter čiščenje jarka 6 v dolžini 200 m
1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	100,00 €	PP 153238	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	600,00 €	PP 559 - SPS	-	po potrebi v primeru okvare na objektih/sanacija dovodne zapornice na sladkovodni del rezervata
1.3. Usmerjena paša				
1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture	200,00 €	PP 153238	-	pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde po potrebi
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	50,00 €	PP 153238	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi
1.3.3. Postavitev čredink	50,00 €	PP 153238	-	prestavitev čredink po potrebi
1.3.4. Vzdrževanje prehodov za pašne živali	200,00 €	PP 153238	podizvajalec	ureditev prehodov na jarku na jarkih 11 in 12
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali	400,00 €	PP 153238	-	vsaj 2,5 ton krme
1.3.8. Vzdrževanje servisnih poti za traktor in s strani pašnih živali poškodovanih površin	- €	PP / projektno/ lastna dejavnost	podizvajalec	redno vzdrževanje servisne poti v dolžini 400 m
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	1.000,00 €	PP 153238	hon. sodelavci	okvirni obseg 50 dni po 3h/dan (študent.delo)
1.3.10. Izvajanje Letnega veterinarskega programa	500,00 €	PP 153238	podizvajalec	redno cepljenje (2x letno), obrezovanje parkljev pri govedu (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih (4x letno), osemenitev krav (1x letno)
1.3.11. Veterinarska oskrba živali	1.000,00 €	PP 153238	podizvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (po potrebi)
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	- €	PP 153238	-	arhiv dokumentacije

1.4. Košnja in mulčanje vegetacije

1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov	200,00 €	PP 153238	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	500,00 €	PP 153238	-	15 ha
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	500,00 €	PP 153238	-	2 ha
1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	100,00 €	PP 153238	-	1,5 ha
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	1.000,00 €	PP 153238	zunani sodelavec - botanik	dosejevanje na 1 ha, omejitev paše vsaj na 2 ha

1.5. Obnova praga na Ari in nasipa vzdolž desnega brega Are

1.5.1. Sodelovanje pri načrtovanju in sanaciji prelivnega objekta na Ari	187.315,00 €, 2.000,00 € (študija podn. dejavnikov)	PP 559 - SPS	DRSV, izvajalec javne službe, nadzor, izvajalec študije podnebnih dejavnikov	zamenjava dotrajanega praga na izlivnem delu Are z zaporničnim sistemom z ribjo stezo in avtomatizacija zapornic po noveliranem PZI, študija
1.5.2. Sodelovanje pri načrtovanju in sanaciji nasipa na desnem delu Are (nadvišanje)	- €	PP 559 - SPS	DRSV, izvajalec javne službe	sanacija in nadvišanje nasipa se prestavi do zagotovitve sredstev

1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti

1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	100,00 €	PP 153238	zun. sodelavec - botanik	10 mlak oziroma 0,02 ha
1.6.2. Mulčanje jarkov	50,00 €	PP 153238	-	700 m
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti*	50,00 €	PP 153238	-	2600 m
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	5.300,00 €	PP 559 - SPS	zunani sodelavec - botanik	150 dreves/ grmovnic - odstranjevanje zarasti ob strugi Are v dolžini 700 m ter 350 dreves/grmovnic - odstranjevanje zarasti na otočku izlivnega dela Are
1.6.5. Dosejevanje grmovnic po potrebi	4.500,00 €	PP 559 - SPS	zunani sodelavec - botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnicami in drevesnimi vrstami, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca

1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali

1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	63.610,00 €	PP 559 - SPS	zunanji sodelavec – botanik, podizvajalec	odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in robinije na predvidenih ploskvah: odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov rastlin, zasenčenje, kompostiranje biomase (terensko delo botanika, najem manjšega bagra za izkop podzemnih delov rastlin, nakup priključka drobilca lesa, nakup komunalnega mulčerja, ki omogoča poseg na težko dostopnih brežinah ter priključka za obrezovanje dreves)
1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	- €	PP 153238	-	po potrebi
1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	- €	PP 153238	-	po potrebi
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	1.000,00 €	PP 153238	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi); vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov in opreme
1.8.2. Registracije in zavarovanja	1.500,00 €	PP 153238	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena	200,00 €	PP / projektno/ lastna dejavnost	-	3 do 4x letno
1.8.4. Nabava razgrabljalnik in nakladalke	5.000,00 €	lastna dejavnost	-	1 x samonakladalna prikolica ali razgrabljalnik za odstranjevanje biomase z oligotrofnih travnikov
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	100,00 €	PP 153238	-	okvirno 10 kosov
SKUPAJ	276.125,00 €			

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst je ključnega pomena ustrezno upravljanje vodnega režima v laguni Škocjanskega zatoka. Upravljanje vodne gladine v laguni poteka s pomočjo samodejnega zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno povezuje z morjem, in dveh vodomernih jaškov, ki sta postavljena v laguni in na morskem kanalu. Vodni režim na območju brakičnega dela naravnega rezervata, ki je bil na podlagi upravljavskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na ta način:

- med jesensko selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja;
- v gnezditvenem obdobju se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje in med oseko praznjenje lagune do programske določenih kot, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč in popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

V letu 2019 načrtovana priprava projektne dokumentacije (PZI) za izvedbo nadvišanja zaporničnega sistema na morskem kanalu je v zaključni fazi. Ukrep smo predlagali za vključitev in financiranje iz sredstev programa Sklada za podnebne spremembe zaradi ogroženosti in obvladovanja vplivov, ki jo varovanim habitatom in vrstam brakičnega dela naravnega rezervata prinašajo podnebne spremembe. Ukrep bo olajšal upravljanje z vodostajem lagunarnega dela naravnega rezervata v gnezditvenem obdobju ter dolgoročno prispeval k poplavni varnosti območja zaradi dvigovanja morske gladine ter varovanju območja v primeru potencialne nevarnosti izlitja nevarnih snovi iz okolice. Izvedba ukrepa v skladu z projektno dokumentacijo je po sprejetem terminskem načrtu predvidena jeseni 2020.

Oblikovanje gnezditvenih otokov, nadvišanje polojev, poglobljanje sekundarnih kanalov in poglobljanje ter razširitve varovalnega jarka vzdolž lagune so bili del LIFE projekta LIFE FOR DRAVA, ki pa ni bil odobren za financiranje. V letu 2020 bomo nadaljevali z iskanjem alternativnih virov za izvedbo tega nujnega ukrepa. Od predstavnikov Sklada za podnebne spremembe smo tekom leta dobili odgovor, da ta ukrep ni primeren za financiranje iz sredstev Sklada.

Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Biometal projektiranje, razvoj in inženiring, d. o. o., 2007).

V skladu z zaključki 16. seje Odbora za Naravni rezervat Škocjanski zatok smo v letu 2019 nadaljevali z aktivnostmi pridobivanja finančnih sredstev za izvedbo ukrepov, povezanih s problematiko preprečevanja motenj in ureditve vstopnih točk, učne poti in površin pod ankaransko vpadnico. Na podlagi vloge za dodelitev sredstev, ki smo jo naslovili na Luko Koper d.d., nam je Uprava družbe v aprilu 2019 dodelila donatorska sredstva za ureditev obravnavanega območja v višini 25.000,00 €. Navajamo kratek povzetek ukrepov za preprečevanje motenj na obravnavanem območju, ki smo jih izvedli v drugi polovici leta 2019:

- čiščenje vegetacije in odstranitev tujerodnih vrst rastlini ter planiranje zemljine na območju med učno potjo in ankaransko cesto,
- zasaditev brnistre (*Spartium junceum*) na nasipu pri opazovalnem stolpu do lese za servisni prehod v dolžini cca. 150 m,
- zasaditev in ureditev območja na izlivnem delu Badaševice,
- ureditev vstopnih točk s postavitvijo zapornice na servisnem prehodu in omejitvijo dostopa s kolesi in motornimi vozili.

Območje pod ankaransko vpadnico je bilo preraščeno s tujerodnimi rastlinskimi vrstami. Prevladovale so verlotov pelin (*Artemisia verlotiorum*), laška repa (*Helianthus tuberosus*), robinija (*Robinia pseudacacia*) in amorfa (*Amorpha fruticosa*). V okviru obvladovanja širjenja invazivnih rastlinskih vrst v naravnem rezervatu smo strojno odstranili zarast za vzpostavitev travniških površin z avtohtono vrstno sestavo. V letu 2020 bomo nadaljevali z aktivnostmi za vzpostavitev odprte travnate površine (submediteransko-ilirski travnik na flišu), ki bo obenem omogočala večjo preglednost nad učno potjo in infrastrukturo za obisk. Tovrstnih rastišč je v neposredni okolici rezervata tudi izjemno malo. Razvijejo se na nekoliko globljih, zmerno vlažnih in mestoma zakisanih tleh. Vzdrževanje zahteva košnjo 1-2 krat letno in strogo brez vnosa hranil, saj so ti travniki revni s hranili. Na ogolelih tleh se bo sprva razrastla nitrofilna ruderalna vegetacija, zato bo v letu 2020 potrebno večkratno mulčanje te vegetacije pred osemenitvijo. Namen tega ukrepa je osiromašenje tal s hranili in preprečitev semenjenja neželenih rastlinskih vrst. Naslednji načrtovani korak v letu 2020 je vnos semen in rastlin značilnih za ta tip travišč. Proces vzpostavitve

tovrstnih travnišč iz prej motenih tal, preraščenih z invazivkami, je večleten proces, zato bomo z vnosom semen in rastlin ter pozno košnjo obravnavanega območja nadaljevali tudi v prihodnje.

Hkrati z oblikovanjem habitatov bomo dokončali tudi v letu 2019 začete ukrepe za ureditev vhodnih točk in poti pod ankaransko vpadnico. Izvedli bomo zasaditve grmovnic, pripravo in tisk tabel, sanacijo z grafiti poškodovanega opazovališča in zamenjavo zaradi vandalizma poškodovanih vrat opazovalnega stolpa.

Nadaljevali bomo tudi z dosejevanjem pomembnih vrst slanuš. Poleg obmorskega lanu in obmorskega ločja bomo na očiščenih površinah izlivnega dela Are nadaljevali z dosejevanjem obmorske triroglje. Poleg rednega čiščenja smeti na območju pod ankaransko cesto bomo vsaj dvakrat letno organizirali tudi čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata.

Preglednica 2: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 2

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	150,00 €	PP 153238	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,30 m, praznjenje lagune ob oseki do kote +0,20 m (april-avgust)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	150,00 €	PP 153238		avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,45 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja – zapornica odprta: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.1. Nadvišanje zaporničnega sistema	88.775 € (pogodba 2019)	PP559 - SPS	DRSV, izvajalec javne službe, nadzor	priprava projektne dokumentacije (PZI) in izvedba nadvišanja zaporničnega sistema v skladu s projektom
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	- €	PP 153238	-	vzporedno z nadvišanjem zaporničnega sistema
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	- €	PP 153238	-	po potrebi
2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov				
2.3.1. Čiščenje sekundarnih kanalov in nadvišanje gnezditvenih otočkov	- €	-	-	-
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunarnega dela rezervata	200,00 €	PP 153238	prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50000 m2 (1x letno)
2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in				

**domorodnih vrst
plenilcev**

2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	1.500,00 €	Lastna dejavnost	zunanji sodelavec - botanik	vnos semen in rastlin ter izvedba ukrepov za vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika s toploljubnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami
2.4.3. Poglobitev in razširitev varovalnega jarka vzdolž lagune in izboljšanje funkcije varovanja pred plenilci	(skupna izvedba z akt. 2.3.1.)	—	-	-
2.4.5. Akt. za omejevanje domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	- €	PP / projektno/ lastna dejavnost	-	-
2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati				
2.5.1. Priprava načrta ter vzpostavitev poznega mulčanja območja	500,00 €	Lastna dejavnost	—	zaključna dela in vzdrževanje s košnjo in mulčanjem po ureditvi območja med ankaransko vpadnico in učno potjo od vstopnega objekta do opazovalnega stolpa
2.5.2. Dosajevanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice	500,00 €	Lastna dejavnost	—	dosaditve na ostalih delih nasipa
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	100,00 €	PP 153238	-	650 m
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	Lastna dejavnost	zunanji sodelavec - botanik	30 do 50 dreves in grmov
2.5.5. Dokončanje ureditev vstopnih točk in poti pod ank. cesto	6.193,46 €	Lastna dejavnost	podizvajalci	Zasaditev grmovnic, zamenjava vrat opazovalnega stolpa, saniranje opazovališča, priprava in tisk info tabel in tablic za označitev drevesnih in grmovnih vrst
2.6. Inicialno dosajevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosajevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	250,00 €	PP 153238	zunanji sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti
2.6.2. Dosajevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni	250,00 €	PP 153238	zunanji sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter z odstranjevanjem zarasti

2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	- €	PP 153238	—	-
SKUPAJ	98.568,46 €			

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2020 bomo nadaljevali z upravljanjem zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno Škocjanskega zatoka. S tem se ohranja sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice. Za izboljšanje ohranitvenega stanja močvirske sklednice bodo ukrepi tudi v letu 2020 usmerjeni v izlov čim večjega števila osebkov tujerodne želve popisane sklednice ter preprečevanju razmnoževanja le-teh na območju Jezerca. V skladu s predlogom dodatnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, financiranim iz programa Sklada za podnebne spremembe, smo izvajanje ukrepa razširili na celotno območje sladkovodnega dela naravnega rezervata.

V letu 2019 smo izvedli tako preventivne ukrepe kot tudi ukrepe za obvladovanje popisane sklednice v zatoku. Območje rezervata je bilo namreč opredeljeno kot prednostno območje za izvajanje posegov v populacijo popisane sklednice. Od konca meseca junija do novembra 2019 smo z metodo lova z vodno pastjo ujeli 177 osebkov popisanih sklednic, in sicer 175 rdečevratk in 2 rumenovratki. Izlovljene osebeke popisanih sklednic nismo vrnili v naravo, ampak odpeljali v izbrano veterinarsko ambulanto, kjer so jih skladno z Zakonom o zaščiti živali evtanazirali. Poleg izlova smo v okviru terenskega dela iskali tudi potencialna območja gnezditve popisanih sklednic. V letu 2020 bomo nadaljevali z izvajanjem ukrepov, poleg tega je predvidena tudi izvedba dopolnilnih ukrepov in s tem še učinkovitejše odstranjevanje odraslih in mladostnih osebkov ter iskanje gnezd ter odstranjevanje jajc popisanih sklednic.

Na podlagi dopolnitve ukrepov je poglavitni cilj v letu 2020 odstraniti vsaj 300 osebkov popisanih sklednic in na ta način še učinkoviteje zmanjšati populacijo popisane sklednice in obenem z odstranjevanjem spolno zrelih osebkov preprečiti nadaljnjo razmnoževanje tujerodnih vrst želv. Za uspešnejše odstranjevanje popisanih sklednic je predvidena izdelava dodatnih plavajočih vrš, sončnih pasti in učinkovitejši lov z vodno mrežo.

V letu 2020 nameravamo ugotoviti in določiti tudi vsa potencialna območja gnezdenja popisane sklednice v naravnem rezervatu. Predvidena je uporaba dveh foto-pasti, s katerima bomo preverili dosedanje potencialne lokacije in tako z gotovostjo potrdili gnezdišča popisanih sklednic. Poznavanje območja gnezditve je pomembno za čim hitrejšo zmanjšanje gnezditvenega uspeha, tako s pobiranjem jajc kot prekopavanjem gnezd. Popisane sklednice izbirajo podobna mesta za gnezda kot močvirske sklednice, poleg tega tudi zanje velja, da več let gnezdiijo na istem mestu. Na evidentiranih gnezdiščih popisanih sklednic bomo izvajali še dodatne ukrepe. V okviru terenskega dela bomo gnezdišče popisanih sklednic še dodatno povečali in na ta način skoncentrirali odlaganje jajc na enem mestu. Po končanem odlaganju bomo ta mesta ustrezno sanirali, torej prekopali in odstranili jajca. Poleg izlova popisanih sklednic je varovanje gnezditvenih območij eden izmed pomembnejših naravovarstvenih ukrepov za ohranjanje ugodnega stanja populacije ogrožene močvirske sklednice na tem zavarovanem območju.

V okviru izvajanja aktivnosti s tujerodnimi invazivnimi vrstami so pomembni tudi preventivni ukrepi. V letu 2020 je cilj ozaveščati o problematiki tujerodnih vrst želv. V ta namen bomo izdali zgibanko z opisom želv, v kateri bomo na nazoren in zabaven način širši javnosti predstavili problematiko vnosa in širjenja tujerodnih vrst ter rešitve za preprečevanje in obvladovanje tovrstne problematike. V letu 2020 bomo nadaljevali tudi z izvajanjem odstranjevanja tujerodnih rastlinskih vrst in izvedbo aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih grmovnih in drevesnih vrst.

Med nujne ukrepe izvajanja naravovarstvenega nadzora v letu 2020 uvrščamo tudi dokončno opustitev vrtilčarske dejavnosti ter odstranitev vse vrtilčarske infrastrukture na obravnavanem območju. V okviru naravovarstvene službe smo v letu 2019 evidentirali večino oseb, ki trenutno obdelujejo manjše površine znotraj mej naravnega rezervata ter jih seznanili z varstvenimi režimi zavarovanega območja. Podali smo jim tudi pisno opozorilo s pozivom o prenehanju vrtilčarske dejavnosti, odstranitve vse vrtilčarske infrastrukture ter prenehanja hranjenja in nujenja zatočišča domačim živalim znotraj mej in v neposredni bližini naravnega rezervata, na kar se je odzval le en vrtilčar in odstranil vso infrastrukturo. Naši nadzorniki so za preostale tri lokacije izvajanja vrtilčarske dejavnosti posredovali prijave Inšpektoratu RS za okolje in prostor, ki vodi vse nadaljnje postopke.

S strani Slovenskih železnic smo pridobili informacijo, da na vodovarstvenem območju Škocjanskega zatoka vegetacije na železniški progi ne zatirajo s fitofarmaceutskimi sredstvi, zato aktivnosti za izboljšanje razmer ob železniški progi ter posredno na območju Jezerca v letu 2020 in v prihodnje ne bomo izvajali.

Ključnega pomena za vzpostavitev ugodnega ohranitvenega stanja območja sta tudi nadaljevanje sodelovanja z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja območja s Škocjanskega hriba. V maju 2019 smo bili na našo prošnjo povabljeni na delovni sestanek z županom MOK, g. Alešem Bržanom, na katerem smo mu predstavili problematiko negativnih vplivov na naravni rezervat iz okoliških urbanih con, vključno s problematiko mešanih meteorno fekalnih izpustov s Škocjanskega hriba. S sodelovanjem s strokovnimi službami MOK bomo nadaljevali tudi v letu 2020.

Preglednica 3: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 3

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	- €	PP 153238	-	1 x letno pregled in vzdrževanje preliva
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Komunikacija z vrtilčarji za prenehanje vrtilčarske dejavnosti na območju Jezerca	- €	PP 153238		v primeru neupoštevanja pisnega obvestila o prenehanju opravljanja vrtilčarske dejavnosti znotraj mej NRŠZ izdaja odločbe, izrekanje glob in nadaljevanje postopkov
3.2.2. Odstranitev vse vrtilčarske infrastrukture	- €	Lastna dejavnost	Pristojne inšpekcijske službe	sodelovanje s pristojnimi inšp. službami za odstranitev infrastrukture
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	- €	PP 153238		redna komunikacija z MOK in pristojnimi inšpekcijami
3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				

3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	3.411,90 €	PP 559 - SPS	zunanji sodelavec - botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje	6.480,00 €	PP 559 - SPS	prostovoljci	Nabava opreme in izdelava sončnih in plavajočih vrš, izlov, odstranjevanje in evtanazija vsaj 300 osebkov popisanih sklednic, nabava in postavitve foto pasti, iskanje gnezd in odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti
3.3.3. Komunikacija z vrtičkarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	- €	PP 153238		št. komunikacij po potrebi, ob neupoštevanju izrekanje glob
3.4. Upravljanje vegetacije				
3.4.2. Dosajevanje grmovnic po potrebi	500,00 €	PP 559 - SPS	zunanji sodelavec - botanik	zasaditev vrbovja (po potrebi)
3.4.3. Čiščenje vegetacije na obrežju Jezerca (ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico)	(skupna izvedba z akt. 3.4.2.)	PP 559 - SPS	zunanji sodelavec - botanik	čiščenje obrežne vegetacije in ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico – ukrep bo potekal hkrati z aktivnostjo 3.4.2.
SKUPAJ	10.391,90 €			

Cilj 4: Trajno preprečevanje motenj in dostopa plenilcev na območje močvirja južno od izliva Badaševice

Na rednih obhodi naravovarstvenih nadzornikov je bilo ugotovljeno, da je bilo nelegalno zatočišče domačih živali na tem območju opuščeno. V prvi polovici leta smo stanje obravnavanega območja spremljali vsaj enkrat mesečno in mačk nismo več opazili, zato nadaljevanje sodelovanja z Mestno občino Koper, VURS ter Obalnim društvom proti mučenju živali za odstranitev neuradnega zatočišča oziroma preselitev teh mačk v primeren azil ni več potrebno.

Po zaključeni parcelaciji in cenitvi zemljišč v lasti Telekom Slovenije (nova parcelna številka 3884/18, k.o. 2604 Bertoki) se v letu 2020 odkupi zemljišče na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu, ki je bilo z uredbo o naravnem rezervatu leta 2013 vključeno v meje zavarovanega območja. Odkup izvede ARSO, za kar je na proračunski postavki 160373 Stvarno premoženje - sredstva kupnine od prodaje državnega premoženja, NRP 2550-20-0005 Odkup zemljišča v NR Škocjanski zatok, zagotovljenih 16.000 EUR.

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 4

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
4.3. Odkup zemljišč na območju sladkovodnega močvirja pri Telekomu				
4.3.2. Sodelovanje pri odkupih zemljišč od lastnikov, ki so temu naklonjeni (npr. Telekom), s strani države	16.000,00 €	PP 160373 - Stvarno premoženje za odkupe zemljišč	MOP/ ARSO	odkup zemljišča, vpis lastništva RS v ZK
SKUPAJ	16.000,00 €			

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja naravnega rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti Naravnega rezervata Škocjanski zatok je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih. Za doseganje cilja 5 v letu 2020 skladno z načrtom upravljanja načrtujemo:

1. nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov sladkovodnega dela naravnega rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst,
2. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdil, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljaljskih izhodišč in ustreznih objav,
3. spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin (herpetofavna s poudarkom na močvirski sklednici, metulji, ozki vrtenec, netopirji) bomo delno izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora ter z vključevanjem prostovoljcev DOPPS. Na vključevanju prostovoljcev temelji tudi del metode za monitoring živega sveta, ki je bil v letu 2019 izveden v okviru projekta IMPRECO, kjer so bile izbrane: 4 vrste ptic, ki na območju rezervata gnezdi (navadna čigra, polojnik, čapljica, mokož), 2 vrsti plazilcev (močvirska sklednica in primorska kuščarica), 2 vrsti dvoživk (zelena rega in navadni pupek), 1 vrsta metulja - cinobrasti medvedek ter kopenski polž ozki vrtenec. V kolikor bo mogoče, bomo monitoring v taki obliki nadaljevali tudi v letu 2020,
4. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice,
5. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO in Direkcijo RS za vode pri

spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode (v kolikor se bo monitoring z njihove strani nadaljeval tudi v letu 2020), spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu za namene sprotnih prilagoditev upravljanja.

Kot nadaljevanje podnebnih ukrepov iz leta 2019 bomo v začetku 2020 postavili dve meteorološki postaji ter vzpostavili tudi sistem spremljanja podnebnih dejavnikov.

Preglednica 5: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
5.1 Redni monitoring				
5.1.1. Nabava opreme za monitoring	6.031,11 € (pogodba 2019 – 4.581,11 €)	PP 559 – SPS / lastna dejavnost (1.450,00 €)		nabava prikolice za prevoz kanujev, 2 kanuja z vesli in montaža meteoroloških postaj, PC za hrambo podatkov spremljanja podnebnih dejavnikov (SPS) ter opreme za izvedbo monitoringa (GPS, stojalo, detektor netopirjev)
5.1.2. Monitoring ptic	- €	PP 153238	-	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdičk, 10 do 15 posebnih popisov gnezdičk s kanujem, 15 do 20 dni spremljanja stanja selivk z obročkanjem
5.1.3. Monitoring herpetofavne	- €	PP / lastna dejavnost	prostovoljci	Vsaj 4 popisi, beleženje naključnih opazovanj/ 1 poročilo
5.1.5. Monitoring zelene krastače	- €	PP / lastna dejavnost		naključna opazovanja in beleženje podatkov
5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	- €	PP 559 - SPS		spremljanje stanja ob izlovu tujerodnih vrst želv v obdobju od marca do novembra
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	300,00 €	PP 153238	nadzor strokovnjaka pri popisu nočnih metuljev	vsaj 4 popisi dnevnih metuljev po metodologiji/1 poročilo; 3 popisi nočnih metuljev (pogojno)
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	300,00 €	PP 153238	nadzor strokovnjaka	vzorčenje ozkega vrtenca 2x letno
5.1.12. Monitoring netopirjev	300,00 €	PP 153238	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim detektorjem v obdobju od marca/aprila do oktobra
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	PP /lastna dejavnost	–	sprotno beleženje opažanj
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	PP / lastna dejavnost	–	sprotno beleženje opažanj
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				

5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	1.500,00 €	PP 153238	zunANJI sodelavec - botanik	1x kartiranje na celotnem območju sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	- €	PP 153238	zunANJI sodelavec - botanik	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajevanju
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti				
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	- €	PP 153238	ZRSVN	1 ocena stanja NV/posodobitev
5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	60,00 €	PP 153238	-	52 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdilk
5.4.2. Obdelave podatkov	- €	PP 153238	-	obdelani vsi podatki
5.4.3. Priprava upravljaljskih izhodišč	- €	PP 153238	-	po potrebi (v primeru sprememb)
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	- €	PP 153238	-	vsaj 1 objava
5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode				
5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	500,00 €	PP 153238	-	12 popisov/ 1 poročilo, redni servis multifunkc. aparata, nakup tekočine za umerjanje aparata
5.5.2. Sodelovanje z ARSO pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode	- €	ARSO	ARSO	12 popisov/ 1 poročilo (pogojno, ARSO-državni monitoring)
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu	- €	PP 153238	-	redno spremljanje ob terenskih obhodi nadzornikov
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljavec	- €	PP 153238	-	1 poročilo
5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	- €	PP 153238	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe/ kartiranje (pogojno)
SKUPAJ	8.991,11 €			

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Lokacija v urbanem okolju v določenih segmentih pomeni prednost za naravni rezervat, vsekakor pa to ne velja za izpostavljenost negativnim urbanim vplivom. Med temi izstopajo onesnaženje vodnih virov, s katerimi se napaja naravni rezervat, kot tudi negativni vplivi hrupa in svetlobnega onesnaževanja. Med temeljnimi izhodišči za doseganje cilja 6 so zato predvsem naloge sodelovalne narave, s katerimi bomo skušali spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju in usmerjati aktivnosti za njihovo doseganje, vsekakor pa so in morajo biti rezultat širšega družbenega soglasja in zahtevajo tudi večji krog

vpletenih deležnikov, tako javnih kot zasebnih. Vse to zahteva formalizacijo ustreznih načinov delovanja s sprejetjem poslovnikov oziroma načrtov ukrepanja, od katerih so nekateri že skoraj v celoti usklajeni in sprejeti (Načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice), drugi pa so še vedno v fazi usklajevanja (Poslovník o pretokih vode po levem razbremenilniku Rižane – Ari). V letu 2020 bomo nadaljevali z delom za dokončno formalizacijo vseh poslovnikov oz. protokolov ter nadaljevali tudi s sodelovanjem s pristojno inšpekcijo in MO Koper pri reševanju virov ogrožanja na meji in v vplivnem pasu ZO.

Na področju varstva pred hrupom in izgradnje protihrupne ograje ter varovalnega nasipa vzdolž bertoške vpadnice bomo nadaljevali s sodelovanjem z MO Koper in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice (v zvezi s tem je bil 22.3.2019 izveden terenski ogled s strani organizacije Epi Spektrum d.o.o. iz Maribora po naročilu MO Koper z namenom določitve ukrepov za dodatno zaščito bivalnih prostorov pred hrupom zaradi razširitve Bertoške vpadnice v štiripasovnico).

Preglednica 6: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 6

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	- €	PP 153238	-	sprejet pisni protokol
6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/ rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	- €	PP 153238	-	redne komunikacije ob spremembah režima
6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	- €	PP 153238	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	vsaj 4 terenski ogledi stanja/ zabeleške
6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	- €	PP/projektno	druge evropske države	spremljanje novic/po potrebi komunikacija
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	- €	URSZR	URSZR	redne komunikacije in sodelovanje ob morebitnem onesnaženju / zabeleške
6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)				

6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	- €	PP 153238	odgovorni akterji, strokovni zavod	2 komunikaciji/ zabeleške
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	- €	PP 153238	druge odgovorne javne službe	po potrebi
6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa				
6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	- €	PP/ projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	sodelovanje z MOK in projektanti pri izvedbi PHO in varovalnega nasipa ob širitvi Bertoške vpadnice
6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja				
6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja in uskladitvijo osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	- €	PP 153238	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	terenski pregled stanja, ukrepanje po potrebi
6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev				
6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	- €	PP 153238	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka
6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 153238	Odbor	vsaj 1 seja
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 153238	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	sodelovanje deležnikov v okviru skupne delovne skupine, ustanovljene v okviru projekta Impreco
SKUPAJ	- €			

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov Naravnega rezervata Škocjanski zatok bo v letu 2020 vključevalo te naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije,
- občasni obhodi po okolici rezervata zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat,
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala,
- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja,

- vzpostavitev informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga bo financiral MOP (za uporabo sistema bomo uporabljali obstoječo računalniško opremo, zato nakupa ne načrtujemo)
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

Udeleževali se bomo rednih izobraževanj za naravovarstvene nadzornike ter nadaljevali s sodelovanjem z drugimi ZO pri izmenjavi sodne in delovne prakse naravovarstvenega nadzora. Nadaljevali bomo tudi s sodelovanjem z izvajalci izobraževanj.

Nadaljevali bomo s komunikacijo z vrtničkarji za popolno opustitev vrtničkarske dejavnosti v NRŠZ. Po potrebi bodo v letu 2020 izdane odločbe nadzornika vrtničkarjem, ki so prejeli obvestilo o opustitvi vrtničkarske dejavnosti in odstranitvi vse vrtničkarske infrastrukture. Nadaljevali bomo s pripravo poročil in obveščali nadrejene in ministrstvo o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja.

DOPPS je v funkciji prekrškovnega organa že odprl podračune pri UJP za nakazila glob in stroškov postopkov, pripravil vse formalne dokumente skupaj s plačilnimi nalogi, izvedel nakup potrebne opreme za vzpostavitev informacijskega sistema. V letu 2020 pričakujemo tudi dokončno vzpostavitev informacijskega sistema za podporo delu prekrškovnih organov, ki ga financira MOP.

Vse našteje aktivnosti se izvajajo skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po Zakonu o ohranjanju narave ter na podlagi pooblastil po Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 in nadaljnji). V NRŠZ so tako konec leta 2019 stalno delovali tri naravovarstveni in ob občasni pomoči treh prostovoljnih nadzornikov. Imena naravovarstvenih nadzornikov so objavljena na spletni strani naravnega rezervata.

Preglednica 7: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 7

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblaščen izvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	- €	PP 153238	-	vsaj en obhod dnevno
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	- €	PP 153238	-	vsaj en obhod tedensko
7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	- €	PP 153238	-	po potrebi

7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	- €	PP 153238	-	po potrebi
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	- €	PP 153238	-	en obhod mesečno
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	- €	PP 153238	-	dnevno obveščanje po potrebi
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	1.530,00 €	PP 153238	-	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				
7.2.1. Nadzor nad gradnjo objektov v NRŠZ	- €	PP 153238	MOP	nadzor pri nadaljevanju sanacije napak na objektih (180 ur)
7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	- €	PP 153238	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	- €	PP 153238	ministrstvo	skupaj 6 nadzornikov s pooblastilom po ZON
SKUPAJ	1.530,00 €			

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj je osredotočen na upravljanje obiska, ki obsega celoten sklop načrtovalskih, izvedbenih in evalvacijskih

aktivnosti, namenjenih pripravi in izvedbi vsebinskih programov za obiskovalce ter vzpostavitvi in ureditvi primerne infrastrukture in opreme, kot tudi vse druge aktivnosti upravljavca za doseganje enega od namenov naravnega rezervata – spoznavanja in doživljanja narave ter izobraževanja.

V okviru cilja 8 so pripravljene naloge in aktivnosti, ki so povezane z izvedbo različnih programov za obiskovalce, tako za vzgojno-izobraževalne institucije kot tudi za ostala združenja in organizacije ter vključujejo sledeče: sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce, kot so vodeni ogledi, delavnice, predavanja, najemi prostora in pogostitve, predstavitve rezervata in udeležba na različnih dogodkih zunaj območja. Poleg konkretne izvedbe programov so v okviru cilja 8 vključena tudi vsa potrebna orodja za doseganje tega cilja, od nakupa opreme in njenega vzdrževanja do razvoja in priprave učnih pripomočkov in interpretacije, izobraževalnih in promocijskih materialov, priprave in izvedbe razstav ter evalvacije izvedenih programov.

Na področju dela s turisti in ostalimi obiskovalci bomo v letu 2020 nadaljevali s poglobljenim sodelovanjem s strokovnjaki Fakultete za turistične študije iz Portoroža (Turistica) in pridobili ustrezna znanja za pripravo turističnih itinerarjev, ki vključuje obiskovanje zavarovanih območij. V okviru projekta IMPRECO izvedene pilotne aktivnosti v letu 2019, bomo v letu 2020 vključili v obstoječe programe za obiskovalce z namenom izboljšanja razumevanja in posledično vedenja ter izkušenj pri spoznavanju in doživljanju narave.

Preglednica 8: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 8

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	- €	PP 153238	-	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	- €	PP/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalec, tiskar)	koledar dogodkov v okviru revije Svet ptic, krajši promocijski koledarji dogodkov za promocijo v NR
8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	- €	PP 153238	-	vsaj 1 testna izvedba
8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	- €	PP/ lastna dejavnost	strokovnjaki za evalvacijo in analizo podatkov	vsaj 300 vprašalnikov z analizo podatkov, knjiga vtisov
8.2. Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa				
8.2.1. Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje	100,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	- €	PP 153238	ciljne skupine	vsaj 4000 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	50,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine	vsaj 4 študenti
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	50,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine	vsaj 3 raziskovalne naloge
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	100,00 €	lastna dejavnost	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 2 dogodka/30 udeležencev

8.3. Razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje

8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice	1.500,00 €	PP 153238	učitelji	priprava in tisk učnih pripomočkov za učence OŠ
8.3.2. Nakup in vzdrževanje osnovne opreme za izvedbo programov za obiskovalce (lupe, banjice, mrežice, pH meter, termometer, ipd.)	500,00 €	PP 153238	obiskovalci	nakup literature (enostavni določevalni ključi za obiskovalce) ter drobna oprema za vzorčevanje
8.3.3. Nakup in vzdrževanje zahtevnejše opreme za izvedbo programov za obiskovalce (samostoječe lupe, mikroskopi, daljnogledi, teleskopi ipd.)*	5.000,00 €	projektno/ lastna dejavnost	obiskovalci	teleskop ali daljnogledi za obiskovalce, fiksni spektivi za invalide

8.4. Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije

8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	- €	PP 153238	-	pripravljene vsebine NRŠZ
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	- €	projektno - LIKE	vodilni partner projekta LIKE	naprava za prikaz digitalnih interpretativnih vsebin – programska oprema in predaja v uporabo
8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	250,00 €	PP 153238	-	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)

8.5. Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije

a) Mobilna aplikacija

8.5.1. Promocija mobilne aplikacije	- €	lastna dejavnost	-	NEXTO / italijanska verzija
8.5.2. Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 dopolnitev, posodobitev vsebin po potrebi

b) Izobraževalni in promocijski filmi

8.5.5. Produkcija predstavitvenega filma o NRŠZ iz obstoječih posnetkov s posodobitvami	5.000,00 €	lastna dejavnost	produkcijska ekipa	dokončna izdelava predstavitvenega filma o NRŠZ
8.5.6. Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov*	1.000,00 €	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	vsaj 1 kratek izobr. film (pogojno)

c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon

8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	- €	lastna dejavnost	-	redno dodajanje novih fotografij (možen samo JPG format)
8.5.10. Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novice iz rezervata)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko

8.5.12. Promocija obiskovanja NR med slepimi in slabovidnimi potenc.obiskovalci	- €	PP 153238	obiskovalci	vsaj 1 predstavitev / 20 udeležencev (pogojno ob pridobitvi projekta)
8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	- €	lastna dejavnost	-	1 seznam
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	3.000,00 €	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin. možnosti
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	- €	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	vsaj 2 dogovora
8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	12.000,00 €	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin. možnosti in dogovore
8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 5000 udeležencev
8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	3.500,00 €	PP 153238	honorarni sodelavci/ študentsko delo	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	- €	PP 153238	-	vsaj 10000 usmerjenih obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepčevalnice	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 25.000€
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 7.500€
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	2.100,00 €	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica
8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	- €	PP 153238	-	1 sklop aktivnosti
8.8. Predstavitve NRŠ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠZ (predstavitvena zloženska, letak, vodnik, pingvin, itd)	2.000,00 €	lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vodnik po NRŠZ /naklada glede na fin. možnosti

8.8.2. Redne predstavitve NRŠZ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam	150,00 €	PP 153238	ciljne skupine	3 predstavitve/ vsaka po 20 udeležencev
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmi in lokalnih sejemskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)	200,00 €	PP 153238	ostala ZO, ministrstvo, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MOP (Narava zdravje)
8.8.4. Sodelovanje/predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji	100,00 €	PP 153238	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/ 50 obiskovalcev
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih*	100,00 €	projektno/lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				
8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	300,00 €	PP 153238	organizatorji izobraževanj, zun. strokovnjaki	po potrebi
8.9.2. Periodično usposabljanje vodnikov (prostovoljce, študentov, vodnikov s turistično licenco za določne ciljne skupine)	- €	lastna dejavnost	ciljne skupine/vodniki	-
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠZ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŠZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	- €	projektno/lastna dejavnost	Občinska uprava MOK/Direkcija RS za ceste	vsaj 2 komunikaciji/zabeležki za pripravo projektne vloge za povezavo in avtobus
8.10.2. Nakup el. invalidskih vozičkov, koles in manjših prevoznih sredstev na el. pogon za obiskovanje NR s strani gibalno oviranih obiskovalcev	19.462,66 € (pogodba 2019)	PP 559 - SPS	gibalno ovirani obiskovalci	1 el. potniško vozilo za prevoz gibalno oviranih, starejših in drugih obiskovalcev
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	- €	PP 153238	kolesarska mreža Obala	vsaj 1 sestanek/ zabeležka; komplet za kolesarjem prijazno destinacijo
SKUPAJ	56.462,66 €			

Opomba: Z zvezdico (*) označene aktivnosti še nimajo zagotovljenega financiranja. Pri teh aktivnostih se kazalniki/rezultati dosegajo skladno s finančnimi možnostmi.

Cilj 9: Vzpostavljanje, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

V letih 2014 in 2015 zgrajena infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrti razgledišč,

- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne, čeprav niso bile predvidene v projektu za izvedbo del. V sodelovanju z MOK in Državnim odvetništvom RS bomo nadaljevali z aktivnostmi za odpravo napak in nepravilnosti na novozgrajenih objektih povezanih s postopkom unovčitve bančne garancije in pravnim postopkom, ki je v teku.

Izmed del za odpravo napak in sanacijo objektov na podlagi unovčene bančne garancije podjetju Adriaing d.o.o., je bila v letu 2019 na podlagi javnega naročila MOP izvedena sanacija strojnih instalacij v centru za obiskovalce Naravnega rezervata Škocjanski zatok. Dela so bila zaključena, interni komisijski pregled pa je bil opravljen v začetku julija 2019.

Nadaljevali bomo sodelovanje z Biotehniško fakulteto, ki za potrebe sanacije osrednje opazovalnice opravlja monitoring vlažnosti lesa. S strani predstavnika Biotehniške fakultete smo bili v marcu 2019 obveščeni, da je stanje na leseni konstrukciji osrednje opazovalnice zaskrbljujoče. Dogovorili smo se, da na podlagi zbranih podatkov pripravijo revidirano poročilo spremljanja stanja vlažnosti lesa osrednje opazovalnice iz leta 2018 (Rezultati enoletnega monitoringa vlažnosti lesa osrednje opazovalnice v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Biotehniška fakulteta, 2018). V letu 2020 bomo v sodelovanju z MOP in Državnim odvetništvom RS nadaljevali s postopki za odpravo napak in sanacije objekta. Načrtujemo pripravo projektne dokumentacije s popisom del za sanacijo osrednje opazovalnice.

V letu 2020 načrtujemo tudi izvedbo gradbeno obrtniških del, ki so tudi predmet unovčenja bančne garancije vodilnemu izvajalcu del (sanacija gnezdilne stene, popravilo prebojev, vrat in oken osrednje opazovalnice...). Skupaj z MOP bomo nadaljevali z ugotavljanjem in koordinacijo odpravljanja pomanjkljivosti, dokler nepravilnosti in napake na novozgrajenih objektih ne bodo v celoti odpravljene. Koordinacijo in vsebinsko sodelovanje upravljavca v letu 2020 pri pripravi PZI za osrednjo opazovalnico ocenjujemo na 30 ur, pri nadaljevanju sanacije napak na objektih pa na 200 ur. Skrbeli bomo tudi za redno čiščenje in vzdrževanje objektov ter ureditev za obisk.

V bližini centra za obiskovalce in hleva z oboro bomo nadaljevali z zasaditvami in urejanjem okolice. Na območju pod bertoško vpadnico bomo z mulčanjem in odstranjevanjem biomase nadaljevali z vzpostavljanjem ugodnih pogojev za zasaditev žit in žitnih plevelov ter z zasaditvijo trajnic ter vnosom semen rastlinskih vrst, ki so vezane na suhe travnike. Ob mlakah v neposredni bližini centra za obiskovalce bomo opravili čiščenje zarasti, nadaljevali z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in nadaljevali z vnosom semen žabarke.

Preglednica 9: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 9

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb.dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve skladne z varstvenimi in razvojnimi cilji NR)	1.000,00 €	lastna dejavnost	botanik in drugi eksperti	zasajevanje, košnja zelenic, urejanje površin s trajnicami, ureditev njive z žitnimi plevli

9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV

9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	5.000,00 €	PP 153238	-	redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vodeni dnevnik
9.4.2. Investicijsko vzdrževanje objektov*	5.000,00 €	PP 153242	MOP	Priprav projektne dokumentacije (PZI) ter popisa del za sanacijo osrednje opazovalnice

9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov

9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	11.000,00 €	PP 153238/ lastna dejavnost	-	redno vzdrževanje (osnovni stroški)
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	4.500,00 €	PP 153238	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	9.100,00 €	PP 153238	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic
SKUPAJ	35.600,00 €			

Opomba: Z zvezdico () označene aktivnosti še nimajo zagotovljenega financiranja. Pri teh aktivnostih se kazalniki/rezultati dosega skladno s finančnimi možnostmi.*

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Splošne naloge in dela v okviru cilja 10 so podporne narave ter obsegajo naloge in aktivnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja ter izvedbo drugih upravljavskih nalog v skladu z Uredbo o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave. Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja Škocjanskega zatoka in vseh s tem povezanih aktivnosti je v ta sklop vključeno tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih, ki je že v preteklosti prinašalo pozitivne vplive na učinkovitost upravljanja, npr. AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd., pa tudi sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave. Tudi v 2020 bomo nadaljevali z dobrim sodelovanjem v Skupnosti naravnih parkov Slovenije, tako na področju izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti (npr. nagradna igra »Spoznavajmo naravne parke Slovenije za učence OŠ) kot tudi vseh ostalih aktivnostih s področja upravljanja, predvsem v smislu širjenja primerov dobrih praks.

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi so poleg stalnega zagotavljanja dostopa do informacij o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok v načrtu predvsem redno delo z mediji, organizacija in izvedba dogodkov kot tudi posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja glavnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram. Organizacijo medijsko odmevnega dogodka načrtujemo v pomladnih mesecih ob dokončanju vseh del in aktivnosti povezanih z ureditvijo dela območja NRŠZ ob ankaranski vpadnici (v sodelovanju z Luko Koper).

Preglednica 10: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 10

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	- €	PP 153238	Odbor	1 odobren letni program dela
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	- €	PP 153238	Odbor	1 odobreno letno poročilo
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	- €	PP 153238	strokovni zavod	del letnega poročila
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	- €	PP 153238	Odbor	vsaj 2 seji/ 3-4 sklepi
10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški telefonije, poština, drobní inventar, pis. material itd.)	7.000,00 €	PP 153238	-	popoln arhiv
10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	- €	PP 153238	-	8,9 FTE redno zaposlenih, 0,4 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljalvske aktivnosti	240,00 €	lastna dejavnost	prostovoljci	20 prostovoljcev/ 200 prostovoljnih ur
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela*	100,00 €	PP/ lastna dejavnost	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	- €	PP 153238	-	Redni tedenski kolegiji
10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	- €	PP 153238	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	3.500,00 €	PP 153238	-	ca. 150 nalogov
10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)	1.600,00 €	lastna dejavnost	-	računalniška (prenosnik, tiskalnik) in zaščitna oprema za zaposlene
10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ				
10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	- €	PP 153238	Odbor, ministrstvo	vsaj 242.230€
10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	- €	PP 153238	-	ca. 60.000€
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	- €	PP 153238	-	ca. 5.000€

10.3.4. Priprava projektnih vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	- €	PP 153238	-	vsaj 2 vlogi, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi
10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	4.000,00 €	PP 153238	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic, 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	- €	PP 153238	zunanje računovodstvo	arhiv
10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	250,00 €	PP 153238	upravljavci ZO	vsaj 3 zabeleške, 1 skupni produkt (nagradna igra)
10.4.2. Sodelovanje s partnerji omrežja Adriawet v smeri ohranjanja in nadgradnje dosedanjih rezultatov skupnega sodelovanja in projektov	- €	PP 153238	partnerji mreže Adriawet	redno sodelovanje v okviru mreže Adriawet in projekta IMPRECO
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	- €	PP 153238	sorodne organizacije	Vsaj 5 komunikacij/ zabeležk
10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	- €	PP 153238	ostali sodelujoči	3 zabeleške, glasovanje Wetlands Int.
10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ*	150,00 €	PP/ lastna dejavnost	sorodne organizacije	2 komunikaciji/ ali pismi o nameri, članstvo LAS Istre
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki okoljskega ministrstva	- €	PP 153238	ministrstvo	10 komunikacij/ zabeležk
10.5.2. Sodelovanje z ARSO na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	- €	PP 153238	ARSO	komunikacija po potrebi
10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	- €	PP 153238	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk (po potrebi)
10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				

10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	- €	PP 153238	prijavitelji	po potrebi
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in uskladitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	- €	PP 153238	izvajalci javnih služb	po potrebi
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	- €	PP 153238	strokovni zavod	po potrebi
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	- €	PP 153238	ministrstvo z organi v sestavi	po potrebi
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	- €	PP 153238	-	vsaj 1 sporočilo za javnost
10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	300,00 €	PP/ lastna dejavnost	-	1 medijsko odmeven dogodek/ novinarska konferenca
10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljenе), okoljski dnevi	500,00 €	PP 153238	zunanji izvajalec (katering)	vsaj 2 dogodka, vsaj 20 udeležencev na dogodek
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	500,00 €	PP 153238	zunanji izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	- €	PP 153238	-	vsaj 2 objavi na mesec
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, odstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline...	- €	PP 153238	-	vsaj 2 nova podpoglavja
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	- €	PP 153238	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov
10.8.4. Oblikovana prenova spletne strani	2.000,00 €	PP 153238	-	Dokončanje oblikovne in tehnične prenove strani, uporabnost na mobilnih napravah
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skocjanskizatok)	- €	PP 153238	-	preseči 3200 všečkov na strani
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	- €	PP 153238	-	vsaj 1 objava na teden
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	- €	PP 153238	-	vsaj 2 albuma fotografij
10.9.4. Oblikovanje in objava Twitter profila	- €	PP 153238	-	1 skupni DOPPS Twitter profil
10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	- €	PP 153238	-	promocija Twitter in Instagram profila
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				

10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	244,00 €	PP 153238	upravljavci ZO	predstavitev NRŠZ na spletni strani Naravni parki Slovenije
10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ				
10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	- €	PP 153238	-	1 arhiv, urejen tudi v italijanskem jeziku
10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	- €	PP 153238	-	redne dopolnitve kataloga (letni programi in poročila, seje odbora)
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/ skupine	- €	PP 153238	-	glede na povpraševanje
SKUPAJ	20.384,00 €			

5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI

5.1. PROJEKTI V TEKU

V letu 2017 je bil v okviru programa ADRION (Interreg V-B, evropsko teritorialno sodelovanje 2014-2020) za financiranje potrjen projekt **IMPRECO** - »Common strategies and best practices to IMprove the transnational PROtection of ECOsystem integrity and services«. Projekt se je uradno začel 1. januarja 2018 in naj bi se zaključil 31.12.2019, zaradi zamud v okviru programa Adrion pa je v zadnji fazi odobritve podaljšanja do 31.12.2020. Projekt je namenjen mreženju in sodelovanju s podobnimi zavarovanimi območji v jadransko-jonski regiji na področju vrednotenja in ohranjanja mokrišč in njihovih ekosistemskih storitev. Vodilni partner projekta je Občina Staranzano, partnerji pa poleg DOPPS-a še Università del Salento, JZ »More i krš« Split, ADF iz Albanije in Regija Kreta iz Grčije. Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NR Škocjanski zatok, znaša 174.794 €, od česar je iz ESRR sredstev zagotovljeno 85%, lastno sofinanciranje pa znaša 15% (26.219 €, od tega nam MJU za sofinanciranje lastnega deleža v evropskih projektih prispeva 20.718,17 €, dejanski lastni delež je 5.500,93 €). V letu 2019 smo na podlagi predhodnih strokovnih priprav uresničili pilotno akcijo projekta, namenjeno povečanju razumevanja obiskovalcev in izboljšanja doživljanja narave v Škocjanskem zatoku. V letu 2020 bomo spremljali učinke novih pridobitev na obiskovalce v smeri doseganja zastavljenih ciljev in skupaj z ostalimi partnerji pripravili zaključke in priporočila za nadgradnjo in širjenje rezultatov tudi na drugih območjih. Izvedli bomo tudi aktivnosti v okviru skupnega izobraževalnega programa projekta in sodelovali pri kapitalizaciji rezultatov v grozdu skupaj z vsebinsko sorodnimi projekti, sofinanciranimi v okviru programa INTERREG ADRION.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Tudi v 2020 se bomo prijavljali tako na primerne mednarodne, kot tudi na lokalne razpise Luke Koper in Mestne občine Koper in druge primerne vire. V letu 2019 oddane prijave žal niso bile uspešne (MED – sodelovanje med ZO in pristanišči, INTERREG SLO-IT – upravljanje močvirnih travnikov v povezavi z izboljšanjem ukrepov in zatiranja ITV, LIFE ADRIAEMYS – projekt namenjen ohranjanju močvirske sklednice v severno-jadranskem prostoru).

6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančne preglednice vsebujejo povzetek predvidenih stroškov in virov za izvedbo programa dela. V preglednici 11 so prikazani načrtovani stroški, v preglednici 12 pa predvideni viri financiranja, ki so v prvem delu, usklajeni s sredstvi, ki so predvidena v proračunu RS za leto 2020. V drugem delu so opredeljeni potencialni viri za pokrivanje preostalih načrtovanih stroškov za izvedbo programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2020, ki v času priprave tega programa še niso bili potrjeni.

Stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2020 znašajo 746.953,13 €, od česar je za 434.470,67 € ukrepov predvidenih za financiranje iz Sklada za podnebne spremembe (in dodatno 3.283,14 € za ukrepe, že izvedene v letu 2019, skupaj 437.753,81 €), za 5.000,00 € je v program vključenih sanacijskih ukrepov na objektih, za katere še ni zagotovljeno financiranje iz proračuna, na 16.000,00 € je ocenjen odkup zemljišča ob Telekomu, za druge ukrepe v vrednosti okoli 9.141,00 € pa še iščemo primerne finančne vire (javna sredstva, sponzorstva, donacije, projektni viri). Med skupnimi stroški jih je kar 73,3% namenjenih izvedbi varstvenih, upravljavskih in nadzornih nalog, 26,7% pa nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti. Razvojne naloge so prisotne v minimalnem obsegu in jih zato posebej ne prikazujemo, kar je povezano s tipom zavarovanega območja in njegovimi cilji. Glede na obseg infrastrukture za obisk ter obisku in ozaveščanju namenjenih nalog skladno z Načrtom upravljanja na daljši rok ocenjujemo, da bodo le-te višje od splošnih priporočil ministrstva (25-30%), v letu 2020 pa se je delež prevesil v korist varstvenih, upravljavskih in nadzornih nalog zaradi velikega obsega vzdrževalnih ukrepov, ki bodo izvedeni v okviru ukrepov, ki se financirajo iz Sklada za podnebne spremembe.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 02. 2008.

Preglednica 11: Prikaz predvidenih stroškov izvedbe programa dela 2020

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški	2. Stroški delovnih ur vseh zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev
VARSTVENI CILJI		
Cilj 1	276.125,00 €	
Cilj 2	98.568,46 €	
Cilj 3	10.391,90 €	
Cilj 4	16.000,00 €	
Cilj 5	8.991,11 €	
Cilj 6	0,00 €	
Cilj 7	1.530,00 €	
Skupaj – stroški varstvenih nalog in aktivnosti:	411.606,47 €	84.832,50 €
DRUGI CILJI UPRAVLJANJA		
Cilj 8	56.462,66 €	
Cilj 9	35.600,00 €	
Cilj 10 – splošno	16.840,00 €	
Cilj 10 – PR	3.544,00 €	
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in ozaveščanja javnosti in splošnih podpornih akt.:	112.446,66 €	138.067,50 €

STROŠKI UPRAVLJANJA PO KATEGORIJAH	
Programski in mat. stroški	91.467,46 €
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	17.000,00 €
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja	415.585,67 €
Stroški dela	222.900,00 €
SKUPAJ	746.953,13 €

2. Stroški redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev	
Str. dela – redni	222.900,00 €
Str. dela – honorarni	4.500,00 €

Preglednica 12: Prikaz predvidenih virov financiranja izvedbe programa dela 2020

Viri financiranja	Načrtovani zneski
1. pogodbeni sredstva in sredstva v pridobivanju:	
Proračunska postavka 153238	226.230,00 €
PP 160373 Stvarno premoženje za odkupe zemljišč	16.000,00 €
PP 559 Sklad za podnebne spremembe, pogodba 2019 št. 2550-19-330006 (od tega 3.283,14 € za ukrepe, že izvedene v letu 2019)	437.753,81 €
Lastni prihodki upravljavca	51.111,46 €
Projektno sofinanciranje (Adrion, Impreco)	5.000,00 €
SKUPAJ 1	736.095,27 €
2. potencialni viri, iz katerih je prihodek še potrebno zagotoviti (označeno z * v poglavju 4 Letni program aktivnosti):	
Proračunska postavka 153242 (ali druga) – sanacija objektov v NRŠZ	5.000,00 €
Projekti, povečanje lastnih prihodkov upravljavca, sponzorstva in donacije	9.141,00 €
SKUPAJ 2	14.141,00 €

Razlika med seštevki v preglednicah 11 in 12 znaša 3.283,14 €. Načrtovani stroški so za toliko nižji od načrtovanih prihodkov, ker v programu dela v stroškovnem delu niso ponovno vključeni ukrepi, izvedeni v letu 2019.

Preglednica 13: Prikaz predvidenih aktivnosti za financiranje iz naslova sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2020, na podlagi pogodbe št. 2550-19-330006 o financiranju upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok, katere izvedba je bila z aneksom št. 3 podaljšana do 28.2.2020 za ukrepe s področja e-mobilnosti, za vse ostale ukrepe pa do 31.12.2020

Vrsta stroška: aktivnost po programu in opis	Pogodba 2019 - program dec.19	Pogodba 2019 - sprememba, jun.20
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	0,00 €	600,00 €
1.5.1. Načrtovanje in sanacija prelivnega objekta na Ari (vključen nadzor, 2%; in študija podnebnih dejavnikov)	0,00 €	189.315,00 €
1.5.2. Sanacija in nadvišanje nasipa vzdolž Are v naravnem rezervatu z vtiskanjem zagatnic (vključen nadzor, 2%)	270.000,00 €	0,00 €

2.2.1. Nadvišanje zaporničnega sistema na morskem kanalu (vključen nadzor, 2%)	70.000,00 €	88.775,00 €
2.3.1. Oblikovanje novih gnezditvenih otočkov za kolonijske vrste, kot sta navadna in mala čigra, na višjih kotah, nadvišanje dela potojev ob hkratni poglobitvi sekundarnih kanalov ter 2.4.3. razširitev varovalnega jarka, ki preprečuje dostop na potoje in otočke kopenskim plenilcem – projektna dokumentacija in pripravljane aktivnosti	50.000,00 €	0,00 €
5.1.1. Oprema za spremljanje podnebnih dejavnikov ter izvedbo monitoringa (npr. meteorološka postaja z repetitorji, plovila za dostop upravljavca ipd.)	11.440,00 €	4.581,11 €
Stroški dela - koordinacija ukrepov Mokrišča	0,00 €	11.400,00 €
SKUPAJ - UKREPI MOKRIŠČA	401.440,00 €	294.671,11 €
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	0,00 €	5.300,00 €
1.6.5. Dosejevanje grmovnic po potrebi	0,00 €	4.500,00 €
1.7.1. Odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in rubinije na območju celotnega NR	5.000,00 €	63.610,00 €
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	0,00 €	3.411,90 €
3.3.2. Izlov tujerodnih želv z vršami v naravnem okolju, odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	0,00 €	6.480,00 €
3.4.2. Dosajevanje grmovnic in 3.4.3. čiščenje vegetacije na obrežju Jezerca (ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico)	0,00 €	500,00 €
Stroški dela - koordinacija in izvedba ukrepov ITV	0,00 €	36.535,00 €
SKUPAJ - UKREPI ITV	5.000,00 €	120.336,90 €
7.1.9. Nakup električnega motornega kolesa za izvajanje nadzora in upravljaljskih aktivnosti	0,00 €	0,00 €
8.10.2. Nakup električnega vozila za prevoz gibalno oviranih obiskovalcev po učni poti (že izvedeno v letu 2020!)	19.500,00 €	19.462,66 €
9.1.4. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine – ukrepi za nadzor in umirjanje prometa (ureditev parkirišča)	0,00 €	0,00 €
SKUPAJ BIOTSKA RAZNOVRSTNOST (UKREPI MOKRIŠČA IN ITV 2020)	406.440,00 €	415.008,01 €
SKUPAJ E-MOBILNOST IN UMIRJANJE PROMETA (že izvedeno v letu 2020!)	19.500,00 €	19.462,66 €
SKUPAJ PROGRAM DELA 2020	425.940,00 €	434.470,67 €
UKREPI BIOTSKA RAZNOVRSTNOST 2019 (plačani 2020)		3.283,14 €
SKUPAJ SPS SREDSTVA ZA BIOTSKO RAZNOVRSTNOST 2020		418.291,15 €
SKUPAJ SPS SREDSTVA 2020		437.753,81 €

7 KADROVSKI NAČRT

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2020, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, po sedanjih ocenah znaša 8,9 FTE. Letni program dela bo v letu 2020 izvedlo 8 stalno zaposlenih v rezervatu za polni delovni čas (strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, receptor II-vodnik, koordinator izobraževanja, koordinator za izobraževanje in PR, dva naravovarstvena nadzornika in varstveni biolog).

Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še ornitolog, poslovna sekretarka, direktor, vodja sektorja in vodja financ. Po potrebi bomo občasno vključevali še honorarne sodelavce (študentsko delo pri spremljanju stanja ter oskrbi pašnih živali ter honorarni sodelavci za sprejem in vodenje obiskovalcev: približno 0,4 FTE). Predvideno je tudi sodelovanje zunanjega izvajalca – botanika. Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so predvideni v finančnem planu na podlagi načrta upravljanja.

Preglednica 14: Ocena potrebnega števila potrebnih delovnih ur v ekvivalentu FT po načrtovanih redno zaposlenih in honorarnih sodelavcih za izvedbo Programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2020

Leto	2020	Ekvivalentna delovna mesta – javni sektor*
<i>Redno zaposleni</i>		
Strokovni vodja	1,00	I017040
Poslovni sekretar-receptor I	1,00	I015043
Receptor II - vodnik	1,00	I015043
Naravovarstveni nadzornik-vodnik I	1,00	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik II	1,00	I015020
Koordinator izobraževanja	1,00	I017179
Koordinator izobraževanja in PR	1,00	I015065
Poslovni sekretar DOPPS	0,10	J025019
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja	0,30	I017141
Ornitolog	0,50	I017144
Varstveni biolog	1,00	I017144
Redno zaposleni – SKUPAJ (FT)	8,90	
<i>Honorarni sodelavci</i>		
Sodelavci za pomoč pri košnji, oskrbi živali	0,10	I015022
Vodniki in receptorji	0,30	I015043
Honorarni sodelavci – SKUPAJ (FT)	0,40	
Skupno število potrebnih kadrov (FT)	9,30	

Opomba (*): Šifre delovnih mest so iz Kataloga delovnih mest – tarifni del (št. 100-2/2007/32 z dne 11. 7. 2008) na podlagi Kolektivne pogodbe za dejavnost okolja in prostora – tarifni del (Uradni list RS, št. 60/08).

Preglednica 15: Povzetek potrebnih delovnih ur po ciljih načrta upravljanja in po letih za načrtovan obseg nalog (ekvivalent FT)

Povzetek po sklopih ciljev/nalog	Kadri	Ekvivalent FT	Stroški dela
Upravljanje habitatov (cilji 1-4)	Vodstveni k.	0,35	9.975,00 €
	Strokovni k.	1,00	24.000,00 €
	Nar.nadzorniki	0,70	16.415,00 €
	Recepcija in adm.podpora	0,00	- €
	Hon.sodelavci	0,10	1.000,00 €
Monitoring in raziskave (cilj 5)	Vodstveni k.	0,10	2.850,00 €
	Strokovni k.	0,65	18.262,50 €
	Nar.nadzorniki	0,05	1.100,00 €
	Recepcija in adm.podpora	0,00	- €
Naravovarstveni nadzor in sodelovanje (cilja 6-7)	Vodstveni k.	0,10	2.850,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar.nadzorniki	0,40	9.380,00 €
	Recepcija in adm.podpora	0,00	- €
Upravljanje obiska in infrastrukture (cilja 8-9)	Vodstveni k.	0,15	4.275,00 €
	Strokovni k.	1,35	33.817,50 €
	Nar.nadzorniki	0,65	15.170,00 €
	Recepcija in adm.podpora	1,60	35.320,00 €
	Hon.sodelavci	0,30	3.500,00 €
Splošna dela in naloge (cilj 10)	Vodstveni k.	0,60	21.300,00 €
	Strokovni k.	0,50	12.420,00 €
	Nar.nadzorniki	0,20	4.835,00 €
	Recepcija in adm.podpora	0,50	10.930,00 €
Skupaj - vsi cilji načrta upravljanja	Vodstveni k.	1,30	41.250,00 €
	Strokovni k.	3,50	88.500,00 €
	Nar.nadzorniki	2,00	46.900,00 €
	Recepcija in adm.podpora	2,10	46.250,00 €
	Hon.sodelavci	0,40	4.500,00 €
SKUPAJ		9,30	227.400,00 €

Preglednica 16: Povzetek načrtovanih delovnih ur in stroškov dela v 2020 za redno zaposlene

Delovno mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: 153238	PP- Vir: 559	IMPRECO	Lastni viri
Strokovni vodja	1.750	28.500,00	17.100,00	11.400,00		
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	21.650,00	18.287,59			3.362,41
Receptor II - vodnik	1.750	22.500,00	18.897,16			3.602,84
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1.750	24.900,00	21.165,00	3.735,00		
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1.750	22.000,00	13.200,00	8.800,00		

Vodja izobraževanja	1.750	25.650,00	20.508,98		2.600,00	2.541,02
Koordinator izobraževanja in PR	1.750	24.300,00	19.746,27		2.400,00	2.153,73
Poslovni sekretar DOPPS	175	2.100,00	2.100,00			
Direktor DOPPS/vodja financ	525	12.750,00	12.750,00			
Ornitolog	875	14.550,00	14.550,00			
Varstveni biolog	1.750	24.000,00		24.000,00		
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2020	15.575	222.900,00	158.305,00	47.935,00	5.000,00	11.660,00

Skupni ocenjeni stroški dela redno zaposlenih znašajo 222.900,00 €. Od tega naj bi se s proračunske postavke 153238 financiralo za 158.305,00 € stroškov, s proračunske postavke PP 559 – Sklad za podnebne spremembe pa 47.935,00 €. Preostali stroški dela naj bi se pokrivali iz projekta IMPRECO ter iz lastne dejavnosti upravljavca.

Delo strokovnega vodje pri izvedbi aktivnosti 9.4.2 za koordinacijo in vsebinsko sodelovanje pri pripravi projektne dokumentacije za sanacijo osrednje opazovalnice ocenjujemo na 30 ur v vrednosti 512 EUR. Pri nadaljevanju sanacije napak na objektih ocenjujemo koordinacijo in vsebinsko sodelovanje upravljavca na 200 ur oziroma 3.411 EUR, nadzor med izvedbo del pa na 180 ur oziroma 2.333 EUR.

Poleg redno zaposlenih je za izvedbo programa predvideno tudi sodelovanje honorarnih sodelavcev (študentsko delo). Potrebne ure dela v tem segmentu ocenjujemo na 0,40 FTE oziroma 4.500 EUR, zaradi finančno-računovodskih razlogov pa te stroške vodimo med materialnimi stroški in ne med stroški dela, kar velja tudi za stroške strokovnega sodelavca – botanika, ki kot s.p. dela na podlagi pogodbe o sodelovanju.